

Gheorghe Mihăilă

ADJECTIVE DE ORIGINE SLAVĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Dacă substantivele de origine slavă nume de obiecte în înțelesul larg al cuvântului, pătrunse în epoca celor mai vechi contacte ale românilor cu populația slavă, au fost grupate și analizate într-o anumită măsură în lucrările de specialitate publicate pînă acum (O. Densusianu, A. I. Iațimirski, B. Ţonev, Th. Capidan, Al. Rosetti etc.), nu tot același lucru se poate spune despre adjectivele de origine slavă, intrate în limba română într-un număr destul de mare. În lucrările fundamentale de istoria limbii române ale lui O. Densusianu și Al. Rosetti adjectivele de origine slavă sînt consemnate într-un număr redus, scoțindu-se în evidență doar acele adjective care exprimă particularități fizice sau morale.¹

În articolul de față ne propunem să reluăm această problemă, pornind mai ales de la constatarea că numărul mare de adjective împrumutate pe cale populară este un indiciu în plus în sprijinul tezei că elementele lexicale slave au pătruns adînc în sistemul limbii române. Multe din ele nu puteau fi împrumutate decît în condițiile unui contact îndelungat între romîni și slavi, în condițiile « bilingvismului » slavo-romîn.

De obicei, astfel de cuvinte trec dintr-o limbă în alta, în condițiile amintite, ca urmare a expresivității lor. Redînd o însușire a oamenilor, animalelor, obiectelor, etc., numeroase adjective exprimă în același timp și o apreciere calitativă făcută de cel care vorbește, ceea ce le dă de multe ori o nuanță afectivă.

Se poate spune fără a exagera că numărul adjectivelor de origine slavă din limba română este destul de mare, dacă se are în vedere faptul că adjectivele calitative reprezintă o clasă puțin numeroasă în raport cu substantivele². După

¹ O. Densusianu, *Histoire de la langue roumaine*, I, Paris, 1901, p. 255; Al. Rosetti, *Influența limbilor slave meridionale asupra limbii romîne (sec. VI—XII)*, București, 1954, p. 40—43.

² Cf. de pildă, cifrele date de T. Lehr-Splawinski în cartea sa *Język polski* (trad. rusă, Moscova, 1954, p. 64 și urm.) privitoare la cuvintele moștenite din slava comună de către limba polonă: substantive — peste 1000, verbe — circa 460, adjective — 160, cuvinte aparținînd altor părți de vorbire — 80.